

Forord

Denne gang har vi gleden av å presentere årbok nr. 15. Årboka har nå blitt en fast tradisjon. For museet er det en viktig formidlingskanal. En fin måte å nå fram til dere med variert stoff fra Nord-Østerdalens kulturhistorie, forfattet av oss eller andre. På den måten blir innsamlet materiale gjort tilgjengelig.

Denne gang er det en vårtgave. Det var hensiktsmessig med tanke på Frigjøringsjubileet nå i maidagene, med utstillinger og arrangement. Vi markerer Frigjøringen med et par oversiktsartikler, og følger opp med samme tema i sommerens utstilling på Museumsentret Ramsmoen. De 5 åra under krigen satte ulike spor etter seg. Nord-Østerdalen var ikke i sentrum av begivenhetene, men folket fikk føle krigen likevel. Nord-Østerdalen ble et sentralt område i motstandsarbeidet og nær kontakt til Sverige. Mange passerte gjennom her på veg til friheten over grensa.

Stoffet knytter seg også til andre begivenheter i 1995.

Det store kulturarrangementet Nordvesten 95 i mars, med fokus på beliggenhet og utvikling av åndelige og materielle ressurser. Kontakten i Norden ble styrket med besøk fra Lemvig og Klaksvik. I 1993 var det et liknende arrangement i Lemvig. Nord-Østerdalen har alltid vært utsatt for kontakt og påvirkning. Dette er svært synlig for oss som arbeider med materiell kultur, hus og gjenstander. Nord-Østerdalen ble påvirket fra mange områder, men har og forhåpentligvis gitt impulser fra seg i berøring med andre. Det er ikke minst synlig i Målselv og Bardu. Folkemusikken er også et godt eksempel på vandring og kontakt. Noe som vil komme tydelig fram under distriktskappleiken på Tynset ved St. Hansleite. Resten av stoffet sprer seg over mange tema-

er. Ekstra gledelig er det at vi i år har fått flere unge medarbeidere. Gro Østbø og Anders Tharaldsteen har skrevet artikler på grunnlag av skole- og 4H-arbeid. Vi håper på flere ungdomsbidrag i åra som kommer.

Det er snart sommer og vi skal ut i skog og mark. Bruk tida til å se etter tidligere tiders aktivitet, dyregraver, blesterovner, kølbotner mm vitner om stor virksomhet. Det er viktig å få spora registrert og merket av på kart.

En må ha lov til å si at 1994 ble et viktig år for museumsarbeidet i Nord-Østerdalen. Finansieringa av museumsbygget på Ramsmoen nådde mål. 1,5 mill fra kommunene i Nord-Østerdalen, med Tynset 1. mill, de andre 500.000 tilsammen og 100.000 fra Hedmark fylkeskommune til betjening av et lån på 1. mill, i tillegg til Norsk Kulturråds 1.5 mill. Altså en byggekapi tal på 4. mill. kr. De resterende 500.000,- skal vi skaffe med gaver, egeninnsats, dugnad, og om nødvendig lån. Arbeidet med bygget startet tvert, stallen er tatt ned, tegningene slutføres, vi regner med å starte bygging tidlig på høsten og innvielse av bygget er satt til St. Hans 1996. Et anna viktig regionalt tiltak er samarbeidet mellom Nord-Østerdal Forsvarsforening, Tynset Bygdemuseum og Musea i Nord-Østerdalen om ei okkupasjonssamling. Gjenstander og materiale som belyser forholda under siste krig i Nord-Østerdalen, både militært og sivilt. Det har også tidligere vært opplegg til liknende samarbeid. Aktuelt materiale blir registrert, de som ønsker det kan levere materialet til Museumssentret, andre tar vare på det sjøl. Viktig er det at materialet blir tatt vare på og kan brukes i aktuelle tilfeller. Museumssentret Ramsmoen skal ha ansvaret for oppbe-

varing og sikring. En del av dette vil bli utstilt i det nye museumsbygget, dessuten i Klengstua i Museums-parken, men og brukes ved mindre utstillinger rundt i regionen.

Ellers har 1994 fulgt i tidligere spor. Mer vekt på museumsplanlegging, etter hvert mer formidling og

mindre vekt på vedlikehold. En begynner faktisk å komme ajour med vedlikehold, dessuten har det vært langt mindre tilgang på sysselsettingsmidler.

Planene er at neste Årbok skal komme til jul. Tema blir: Museer og kulturminner i Nord-Østerdalen.

Per Hvamstad